SỐ THỨ 1889 — NGÀY THỨ HAI 3 JUILLET 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

J-93.891

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

Toutes les lettres destinees a la redaction doivent etre adressees au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: J. B. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VAN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse telegraphique: TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

ĐẠO-ĐỨC TIẾN HAY THOÁI

Hồi câu đó tất ai nấy đều tắc lưỡi thở dài mà than rằng: « Ngày nay phong hóa đảo-điên, cương thường nghiêng ngửa, hồn luân-lý ngày một sa-lạc, gương đạo-đức ngày một ám mờ, làm cho những kẻ hữu tâm cũng thất-đạo, trông thấy những quang-cảnh hãng ngày, luồng những ngậm ngùi cho cái tiền-độ đạo-đức của nhân loại, không biết mai sau này dắm đuổi đến thế nào!!! »

Ôi! phong-hóa đảo-điên, cương-thường nghiêng ngửa, đó là những câu ta-thán hãng ngày nghe thấy bên tai, hoặc trông thấy ở trên tờ báo, làm cho nghĩ đến lúc nào là rùng mình ghê sợ lúc ấy, vì những lời ta-thán ấy đầu người nào theo cái chủ-nghĩa lạc quan cũng phải công nhận rằng không phải là quá đáng! Mà thật, nếu ta nhìn chung quanh ta mà xem thì biết bao là cảnh huống trái luân-thường, biết bao là thứ-đoạn ngược phong-hóa, làm cho ta trông thấy phải chau mày nghiến răng mà thở vắn than dài. Nào chỗ này thì có kẻ lường thầy phản bạn, nào chỗ kia thì có kẻ phụ nghĩa bạc tình! Nơi nọ thì phụ-tử từ nhau, chôn kia thì anh em khích bác! Đồng bào đồng chủng coi nhau như kẻ Việt người Hồ, chỉ những chực lừa nhau như miếng mồi, chực hại nhau như kẻ thù! Những nết hay đức tốt thì coi rẻ coi thường, còn những thói xấu tật hư thì càng ngày càng xuất hiện: nam nhi thì đua nhau xa xỉ, giáo-hoạt gian-tham: nữ-lưu thì ganh nhau chơi bời, học phường Trịnh, Vệ.... Tóm lại về đường vật-chất và về đường trí thức, trình-độ nhân-loại một ngày một cao thực, nhưng về phương diện đạo-đức thì hình như một ngày một xuống dần. Cái tình cảnh ấy làm cho lắm người phải đem lòng lo ngại, không rõ rồi ra nhân loại sau này xoay đến thế nào!

Cứ theo như trên này thì đã rõ ràng là đạo đức một ngày một thoái, lẽ đã hiển nhiên. Song nếu ta biết lấy chí suy-xét, vượt ra ngoài vòng hành-động của loài người, mà xét đến cái phạm-vi tư tưởng, thì ta lại được an ủi rằng về phương-diện đạo-đức cũng có phần tiến-độ. Phải, nếu ta xét về phần tư-tưởng thì ta sẽ thấy rằng hiện nay những tư-tưởng về đạo đức có phần rộng rãi, cao thượng và nhiều hơn là ngày trước bội phần. Hiện thời, ta có những đức tính mà xưa kia tiền nhân không biết là gì, hoặc chỉ hơi biết mập mờ mà thôi. Thí dụ như cái lòng bác ái (l'humanité) thì quyết nhiên tiền nhân ta chưa rõ là gì, mà có biết ra chăng nữa thì chỉ là biết một cách hẹp hòi mà thôi. Lại như cái giá-trị nhân mạng ngày xưa với ngày nay cũng có khác nhau, ngày xưa thì coi khinh thường mà ngày nay thì thật là qui-trọng. Cái tục nô-lệ trước cho là một việc cần phải có là hợp lẽ tự nhiên; thế mà ngày nay thì ta coi là một tục giã-man, không hợp với tư cách người ta chút nào cả. Phụ-nữ trước kia phải ở dưới quyền áp-chế của đàn ông; ngày nay một ngày một được giải phóng mà coi là bậc bình-đẳng với nam-giới, chớ không phải ở cái địa-vị kém hèn như trước nữa. Lại xem như ở nước ta, ngày nay phẫu nhiều người đã có những cái tư-tưởng cao thượng, như là hữu-ái, hợp quần, tương bảo, tương trợ, đã biết kết đoàn thể mà giúp đỡ nhau trong cơn nghèo khổ túng bần, mà bảo thủ quyền lợi cho nhau, mà cứu giúp những người tàn tật nghèo khổ... Xem như thế thì bảo rằng về phương-diện đạo-đức có tiến bộ cũng không phải quá-đáng vậy.

Một nhà ngôn-luận Đại-pháp, bàn về vấn-đề đạo-đức tiến bộ, có nói rằng: « đạo-đức có hai nguyên-tố dựng thành, một nguyên-tố thì có thể một ngày một thêm hoàn mỹ được, còn một nguyên-tố thì không thể sao tiến bộ được và bao giờ cũng hình như đem ta về quãng sơ đầu. Cái nguyên-tố đạo-đức có thể tiến-độ được ấy là những tư-tưởng về đạo đức đó. Cả nhân-loại cũng như một người: người ta có phải chịu it nhiều sự thiệt thòi thì mới biết được lắm điều chân-lý, mà những chân-lý ấy dù học thế nào cũng khó lòng mà biết được. Nhân loại cũng vậy, trải qua hàng trăm thế-kỷ, mà một ngày một thêm khôn ngoan hơn lên. Những sự kết quả của cả đoàn-thể vì từng trải mà có, nhờ có giáo-dục, nhờ có văn-chương, nhờ có dư-luận mà không sai lạc mất đi đâu được, rồi truyền đời nọ đến đời kia, một ngày một tăng tiến, một thêm hoàn mỹ hơn lên.... » Ấy đạo-đức có tiến-bộ là theo nghĩa đó. Nhưng tiếc thay! Tư-tưởng đạo-đức có tiến bộ, mà thực hành đạo-đức hình vẫn đứng yên, thật là đáng ngán! Mong rằng những người đã có những tư-tưởng cao-thượng về đạo-đức nên đem mà thực-hành, thì cái trình-độ đạo đức của nhân-loại mới có phần cao hơn lên được. Nếu có tư-tưởng mà không biết thực-hành, thì cũng bằng thừa mà thôi, các mà hữu-tâm cũng thế đạo nghĩ sao?

B. G.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 30 Juin 1922

Việc nhà Thực-nghiệp ngân hàng

M. Da Lasteyrie Tài chánh bộ thượng-thư có bẩm cáo rằng chánh-phủ ưng thuận bản dự án của M. Porte chánh tòa Thương-mại về việc tổ chức lại nhà Thực-nghiệp ngân-hàng, mà có sửa đổi lại một vài điều khoản theo như lời kết luận của tiểu-hội-đồng của các bộ.

Việc nước Anh

Hạ-nghị-viện nước Anh đã ưng thuận bản giao-ước kỳ tại hội-đồng Washington.

Tại hội Vạn-quốc

Ngày 1er Août này, Hội-đồng thường trực của hội Vạn-quốc coi về việc ủy quyền cho hội-quốc cai-trị các xứ sẽ hội-nghị. Nước Nouvelle Zelande có M. Allen là chánh đại viên đại diện. Bộ Thư-ký của hội Vạn-quốc đã tiếp được các bản tờ trình về xứ Néo-Zélande và xứ Nouvelle Guinée. Chánh-phủ Đại-pháp đã chuyển đệ bản tờ trình về sự cai trị xứ Cameroun cho hội-đồng coi về việc ủy-quyền bảo-hộ các xứ

Việc xứ Haute Silésie

Hôm thứ ba mới rồi, quân linh nước Ba-lan đã đến đóng ở miền thứ ba cho đến Bismark-Hutte, và ngày thứ tư thì đến đóng ở địa-phận của Ba-lan trong quận Beuthen. Miền thứ ba cũng đã bắt đầu đem quân đến đóng rồi.

Nước Ý và nước Anh

Theo như lời báo *Temps*, M. Schanzer vẫn thương-thuyết với Lord Balfour về các vấn-đề quan hệ đến quyền lợi của nước Ý tại Tiểu Á-tế-á và tại Ai cập. Ngày hôm thứ sáu, thì ông bàn về cái chánh sách của Đồng-minh tại miền Cận-đông.

Việc nước Nga

Cứ theo lời báo *Les Débats* thì bản giao-ước của nước Nga và nước Tchécoslovaquie hội-đồng ủy-viên của quốc-dân ở Moscou đã ưng chuẩn rồi

Giáo hội Đ.-thành đối với dân Do-thái

Giáo-chủ Gasparri có gửi cho hội Vạn-quốc một bức thư nói về bản dự-án về việc ủy-quyền cho nước Anh cai-trị xứ Palestine. Giáo hội không có phản đối việc cho người Do-thái ở Palestine cũng được quyền lợi ngang hàng với những người về chủng-tộc và về tôn giáo khác, nhưng nếu người Do-thái lại được hiệt đãi, mà quyền lợi của những người về giáo Thiên-chúa không được bảo hộ một cách chắc chắn vững vàng, thì giáo hội không chịu.

Việc tịch biên các giáo-đường ở nước Nga

Chánh-phủ Quá-kích tịch biên xong vàng bạc của các giáo-đường, nay lại tịch biên đến các bất động sản, như các nhà in và các trường học của các giáo-đường về đạo Thiên-chúa tại nước Nga.

Bordeaux, ngày 1er Juillet 1922

Tại Thứ-dân nghị-viện

Thứ-dân nghị-viện đã đầu-phiếu ưng-chuẩn cả bản luật bình-vụ. Số phiếu ưng thuận là 375 cái còn số phiếu không ưng thuận chỉ có 204 cái mà thôi.

Thứ-dân nghị viện đầu phiếu ưng-chuẩn bản luật bình-vụ xong, thì bàn đến việc cải lương chương-trình trong học.

Ngày hôm thứ tư này sẽ bàn đến bản dự án về việc đại xá.

Cuộc hội-nghị La Haye

Phái bộ Đại-pháp đã báo cho M. Patyn là tổng-trưởng hội-đồng La Haye biết rằng cứ như ý nước Pháp thì bất cứ hội-đồng phải đáp lại bức thư của Litvinoff, vì cái điều kiện về việc nước Pháp đến dự cuộc hội nghị La Haye là thế nào thì đã ấn định rõ ràng trong bài tuyên cáo của M. Facta ở Gênes, ngày 19 Mai, mà theo như bài tuyên bảo ấy thì các nước đến dự cuộc hội nghị La Haye tức là đã ưng-thuận các điều khoản của liệt-quốc đã quyết định tại Gênes vậy.

Việc xứ Haute Silésie

Khu Kosel đã giao cho nước Đức ngày hôm thứ năm mới rồi. Khu Pless, và một phần khu Zabrize đã giao cho nước Ba-lan.

Việc nước Đức và nước Tchéco-Slovaquie

Nguyên-lão nghị viện nước Tchéco-slovaquie đã đầu phiếu ưng chuẩn các tờ giao ước thương-mại với nước Đức, nước Áo và nước Tây-ban-nha.

Tại Nguyên-lão nghị-viện nước Đức, trong khi một ông nghị-viên về Xã-hội đảng đọc bài diễn văn ca tụng công đức M. Rathenau, những nghị viên về đảng quốc gia biểu tình phẫn đối rầm rĩ om sòm. Đảng Xã-hội cũng đáp lại, trong nghị viện thành ra đánh lộn xô-đẩy lẫn nhau.

Việc nước Nga

Báo Times nói rằng chính-phủ Quá-kích có thu nhiều quân linh tại miền cương giới nước Esthonie về đường Pskow.

Quốc-trái Đại pháp: 3%. 57,75. — 4% 1918 62.15 — 5% 1915-1916 75. — 25.|- 5% 1920 89.90. — 6% 1920 88.45.

Bordeaux, ngày 2 Juillet 1922

Ngày kỷ-niệm của nước Canada

Ngày hôm thứ sáu mới rồi, những dân xứ Canada trú ngụ tại Paris đặt tiệc mừng ngày kỷ-niệm của chính-phủ Liên-bang Canada. M. Roy, là chánh ủy-viên của xứ Canada tại Pháp chủ tọa tiệc ấy. Quan thượng-thư D.or, quan Thượng-thư Reibel, và thông-chế Foch có đến dự tiệc.

Cuộc hội-nghị La Haye

M. Litvinoff đại-biểu nước Nga có xin Đồng minh try cấp cho ba nghìn hai trăm hai mươi bốn triệu roubles or, nghĩa là hơn hai mươi nghìn triệu quan để tu phục tại nước Nga. Cứ theo như lời báo *Temps* việc hoàn lại các tư sản, chánh-phủ Xô-v.ết không coi là một việc cái lý phải lắm, nhưng là một cái điều khoản để Đồng-minh trợ cấp tiền cho cuộc kinh-tế này, thì chánh phủ ấy mới sẽ thi-hành. Về các trái khoản, thì chánh-phủ Xô-viết chưa chịu công nhận. Trong hai ngày giới, các đại-biểu không hội-nghị, vì còn phải kiểm soát và xem xét các số tại

việc xứ Haute-Silésie

Ở Hindenbourg, mọi sự lĩnh Đại-pháp đi tuần để giữ cho người Đức khỏi cướp những đồ đạc của người Ba-lan, thì có một bọn người Đức bắn súng vào toán lính ấy. Sau phải đem bộ-binh và súng cối xay để theo vây cho toán quân ấy. Trong việc xung đột ấy, có 11 người bị bại, và mấy người bị thương. Có hai đứa trẻ trúng đạn cũng chết.

Gia-tài của ông Rockfeller

M. William Rockfeller có làm chúc thư để cho bốn con ông một phần lớn gia-tài của ông, tính được độ chừng hai trăm triệu hoa-viên nước Hoa-kỳ. Còn bao nhiêu thì cúng vào các cuộc làm phúc.

Việc nhà Thực-nghiệp ngân hàng

Quan ải-chánh bộ Thượng thư đã đệ trình Thứ-dân nghị-viện biết rằng việc điều-đình với hội-ngân hàng về việc cứu với nhà Thực-nghiệp ngân-hàng hiện đã thành-công

Còn như việc điều-đình với chánh phủ Trung-hoa nay mai cũng có cơ thành công.

Việc gián tem các cartes postales

Bắt đầu từ ngày 14 Juillet này thì gửi các cartes postales ở nước Pháp chỉ phải gián tem 10 centimes mà thôi.

Hội-đồng Bảo-chứng

Hội-đồng Bảo-chứng đã gây được nhiều kết quả. Cứ như lời báo *Temps* nói, thì việc kiểm duyệt các số thu-nhập của nước Đức hiện đã xếp đặt gần xong rồi. Còn như sự kiểm duyệt các số chi tiêu, cũng hãy còn mấy điều khó khăn nhưng nay mai cũng sẽ giải quyết xong. Cái quyền ụ lập của nhà ngân-hàng Reichsbank hiện cũng đã trù tính được một cách rất hoàn toàn.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đôi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền yì trả bằng con-niêm cả.

Cái nạn to cho xóm Chợ đuổi
Trong ba giờ đồng-hồ mất 164 nóc nhà

Một cái nạn lớn vừa xảy đến cho cả mấy phố trong xóm Chợ đuổi là phố Duvignau, Chanceaulme Goussard thuộc về con đường mới ở phố Chợ hôm. Đêm hôm qua, vào hồi 2 giờ, chưa rõ duyên cớ bởi đâu, lửa phát tại nhà thị Sinh ở phố Duvignau rồi cháy lan ra cả xóm Chợ đuổi (mấy phố trong đường mới người ta thường gọi là Chợ đuổi, vì các hàng bán Á-Châu-hàng, hàng chiếu, hàng đuổi chợ thì kéo nhau họp cả ở các phố ấy, cho nên người ta gọi là chợ đuổi) Được một lúc thì thấy vòi-rồng của hai sở Cảm, của trại Khố xanh xuống chữa, nhưng không sao tắt được ngọn lửa, là vì nhiều lẽ: một là trong vùng đó xa ao quá, nước khó lòng mà truyền vào được; hai là các máy nước ở vùng gần đó không một đồng tro tàn mà thôi. Ai nhìn thấy cái cảnh tượng ấy sáng hôm nay mà chẳng lấy làm thương xót trong lòng.

Cũng còn may là, trừ ra giảm người bị bỏng nhẹ không kể, không có ai bị thiệt mạng về cái hỏa tai này.

Trong những người đến chữa cháy khó nhọc đêm hôm qua thì nên kể ông giáo Bùi-huy-Cường và mấy ông ... ai bắt buộc, tự mình xắn quần áo xông vào trong đống lửa mà chạy đỡ đồ, coi như là một cái nghĩa-vụ cần mình vậy. Vì thế cả vùng chung quanh, ai cũng hết lòng chữa chạy, như thế, vì thế các nhà lá gần đó lắc mới cháy có người đỡ ngay đi cho thì ngọn lửa can chi mà lan ra được cả xóm.

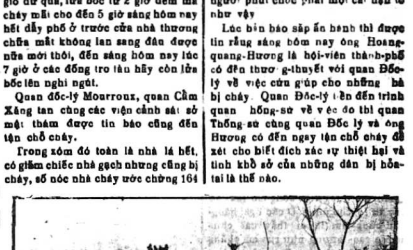

DÃY PHỐ NÀY CHÁY NẶT NỘT BÊN, Ở TAY PHẢI NHÀ CỬA MẤT SẠCH, CHỈ CÒN THAN GỖ LỒNG CHỒNG.

Cái nạn này thật là tổn hại cho các nhà ở trong đường mới vô kể

Mong rằng. Nhà nước cũng các nhà nhân đức sẽ cứu giúp cho những người phải chịu cái nạn to như vậy

Lúc bản báo sắp ấn hành thì được tin rằng sáng hôm nay ông Hoàng-quang-Hương là hội-viên thành-phố có đến thuơ g-thuyết với quan Đốc-lý về việc cứu giúp cho những bà bị cháy. Quan Đốc-lý đã đến trình quan Thống-sứ về việc đó thì quan Thống-sứ cũng quan Đốc lý và ông Hương có đến ngay tận chỗ cháy để xét cho biết đích xác sự thiệt hại và tình khổ sở của những dân bị hỏa-tai là thế nào.

Kính ảnh hiệu Thọ bị

CẢ VÙNG NÀY TRƯỚC TOÀN NHÀ LÁ SAN SẮT, BÂY GIỜ CHÁY HẾT SẠCH, CHỈ CÒN TRƠ LẠI MỘT CÁI NHÀ NGÓI. BÊN TAY TRÁI LÀ NHỮNG NGƯỜI ĐANG ĐỌN ĐỒ SAU LỬA CHÁY.

Theo như lời chính quan Đốc-lý nói với chúng tôi thì hiện nay chưa rõ là bao nhiêu người bị thiệt hại về cái vụ hỏa hoạn khốn nạn này. Chỉ biết rằng có 164 nóc nhà bị cháy, và có 5 người bị thương, trong số đó có một người bị thương nặng hơn cả là một người đàn bà, bị bỏng cả hai chân, hiện đang nằm nhà thương Phủ-doãn.

Một mình nhà M. Phạm văn-Mẫn là thiệt hại hơn cả, có đến 3 vạn đồng, không kể nhà cửa.

Các nhà bị hại, chạy đồ không được mấy, những nhà bị cháy trước nhất thì chỉ chạy được tiền bạc và đồ quí giá để mang mà thôi, còn giường ghế thì mất hết. Kể hàng nghìn người không có chỗ mà ở, không có gạo mà ăn, lại phải nhược xác về chạy đồ đạc, người khóc, kẻ than nhìn các cái chỗ mình ở chỉ còn tro tàn mà thôi. Ai nhìn thấy cái cảnh tượng ấy cũng phải ngậm ngùi thương hại cho những người đáng thương ấy.

Khi các quan xem xét xong thì quan Thống-sứ có định liệu sau. Chiều hôm nay thì quan Đốc-lý có cho gọi ông thiện và các trưởng-phố về vùng ấy đến tòa Đốc-lý để các ông về bảo cho dân biết để tới đây Hội-chợ mà ở cũng là bất tiện các ông cho biết sự thiệt hại nước chừng bao nhiêu.

Po Võ Phi Hùng Cựu Hồ Petrus Ký (67-74) cặng Huỳnh Chiêu Đẳng chợ Khoa

Hoàng-thượng tại Đại-pháp

(Lược dịch bài diễn thuyết chữ Tây)

Ngày 30 Juin 1922

Hoàng thượng đã nay đến thăm Bắc-đẩu-bội-tinh-viện.

Ngày 1er Juillet 1922

Hoàng-thượng có ngự coi một cuộc vui ?) đặt ra để lấy tiền giúp vào hội Nam Việt-thanh-niên. Có cả quan Thuộc-địa bộ Thượng-thư Albert Sarraut cùng đến với Ngài.

Công-ích hay tư-lợi

Xã-hội tự hiện nay có một phần người đi lừa, và một phần người bị lừa. Mà lạ nhất là người mắc-lừa trong trí không đến nỗi mê-tinh vọng quỷ, kẻ lừa người bề ngoài không ra dáng côn-đồ biển-tử, đi lừa mà có mục đích cao-thượng, bị lừa vì chỉ sốt sắng công-tâm : đi lừa người mà đám công-nhiên tuyên-bố ở nơi hóa-nhật quang-chiếu, bị người lừa mà không thấy thua trình ở chốn ám-ỷa cảnh-viện.

Ấy, hạng đi lừa ấy ta thử xét xem là hạng người gì ? và có cái ma thuật gì mà lại có thể chế-mất thế-gian trên vòng pháp-luật như thế ? Nói thế hẳn chẳng có nhiều người đã đoán cái cách lừa ấy là mấy bác su-mô, tu cái phá khuyến, quyên của người để ban thành buôn thần ; mấy chú tương-bảo mượn việc hương công, bỏ cho người lạng để mút tay dây máu, đấy chớ gì !

— Nhưng không phải, bọn gian-biển này tuy cũng mượn cái mồm đại-bỏ tát, đội cái lốt lợi đồng-nhân mà lừa, song lừa nhiều cách, lừa trăm khoanh, lừa người cao đúng nghĩa-lý cao, lừa người thấp dùng tư-cách thấp, vậy nên cái tệ lại càng phiêm-lạm lắm : êm-đềm khích thiết, ngon ngọt dịu dàng, đối với nhân-quần, có lẽ là giống trung-đức rất lớn vậy. Thế thì hạng người ấy là hạng thế nào? Chính là một phần người đảo-điên gian trá trong sự lập-hội kết-xã đấy ! — Ôi, kết-hội lập xã mà có hại to cho xã-hội à ! ?, hạng hội kết-xã mà có sinh ra tệ-đoan à ? ! Nếu quả như lời nói lấy thì sao Tây-triết lại có câu : « Hợp-quần sinh sức mạnh sư? — Ấy, thế mới nên chuyện, hợp-quần cố-nhiên có sức mạnh, song cái hợp-quần vô thị sinh sức mạnh được sao? nhiều gió góp thành bão, nhiều cây gom thành rừng, hợp gạch-ngói mà xây nên bức trường thành, hợp chỉ mà dệt nên vải rộng, thế thì gom kim-tiền cùng nhiệt-huyết của người trong xã-hội, để vun giồng cái cây cao công-ích để mong đồng-nhân được xem hoa nghỉ mát cũng là lẽ tất-nhiên. Thế nhưng ở xã-hội ta mọi đường mọi kém, mối sự mối thua, việc dựng lên sinh ra nào sản ấy, thành ra những lẽ thường ở thiên-hạ, lại hóa ra là một sự lạ ở mình. Ngay như việc lập-hội kết-xã này, giá không phải cần đến thế-lực ông thần tiền thì cũng không mấy kẻ cổ-động vỗ, không đến nỗi lưu-tệ như thế. Song vô-vật-bất-linh, vô-tiếc-bất-động, thiết cái đồng tiền huyết mạch nó lại chính là nước với than điện nhảy chúng lửa ở trong cái bộ máy hợp-quần kia ! vậy nên những kẻ muốn ngồi mát ăn bát đầy mới lợi-dụng sự hợp-quần, giả dạng điều công-ích mà cầu lợi cho mình. Ở các ngài hăng-sản hăng-tâm thì ai thấy cái chủ-nghĩa cạo-thương như rứa mà chẳng ưa, vậy nên nó-nức nhau mà góp bọc gom tiền, giúm-công giúp sức, đem tư tài mà bảo trợ, lấy danh-dự mà tán-thành, vang ứng mấy theo, xô-đẩy nhau mà làm những con cá cho họ lấy mồi mà dử ! Đánh lừa trước mắt mà không biết, ăn cắp trốc tay mà không hay. Rút lại có một ngày họ vỡ tự-tan, người ra vốn hết, lấy danh dự mà tán-thành sẽ được mấy tờ giấy lộn, đem kim-tiền mà gom góp, sẽ được vài cái ghế gãy nhừ ; nhiệt-huyết không tưới cho ngọn cây hợp quần, mà để xuống dòng nước xuôi man-mác, tiền bạc không vun vào gốc cây công-ích mà lấp vào trong cái khe hốm vô-chừng, cái hy-vọng của đồng-nhân từ trước đến sau, chỉ trong một thời khắc ngắn ngủi bây giờ mà mấy đứa đi lừa sẽ ra tay mà đoạn-tuyệt, tro tàn nhiệt-huyết bỗng rửa công-tâm, phéo xác kim-tiền, một ấn dinh-dự.

Ấy là bọn kẻ cắp lớn đã được mấn lòng thỏa dạ, cười nỡ nói vui, mà hàng bao nhiêu người nỗi chí nản lòng, khóc thầm than ngậm đắng, cái mất đẹp công ích, cái lối hỗ công ích mà của lũ kia đội đi để lừa đảo ấy, còn có gì là sinh ra được cái sức mạnh hợp quần, cho nên nói rằng lưu tệ ở quốc-dân, đi hại cho xã hội là thế.

Gian-ác thay ! Xã hội ta trước đây nào đã ai biết lập hội kết xã, nghe thấy tiếng hội xã là động nhân bình như run sợ nghi ngờ, sự run sợ nghi ngờ ở đâu mà ra, thực có nhiều lẽ, đương lúc ấy thì thực cái đám mây đen ám ở trong tâm lý xã-hội, thực là một cái vòng bắc ám mà các nhà hữu tâm thấy đó lo buồn, lo buồn vì quốc dân không có cái dây liên-lạc cùng nhau, chỉ sợ sau này không được nở to buồng phải để hút lấy cái thanh-khí hợp quần, rộng tầm con mắt để trông thấy cái bảo quang đoàn thể vậy. Đến giờ thì nhất ban quốc dân đã chịu được cái văn minh của nhà nước Đại-pháp mà dân đã biết khuynh-hướng về cái chủ-nghĩa cao thượng là chủ nghĩa hợp quần, đã có người cổ động, kẻ vui theo, để mong ăn cái quả ngon lành ở trên ngành công ích, thương-hội này, thư xã khác, tập-cổ nọ, công-ty kia, kể gọi đã nhiều người thưa, kẻ tung đã có nhiều người hứng, một người ngoài Bắc mà xướng khởi, thì dẫu người Nam chưa từng danh biết mặt cũng nghe theo, một người nam-giới mà đứng lên, thì dẫu nữ-lưu không hám lợi hám danh cũng gom góp, người trong xã-hội đã sẵn công tâm giàu công đức như vậy, thế ai là người hữu tâm chẳng bớt tinh lo buồn trước mà vui chung mấy cái chủ-nghĩa cao thượng ấy ? Thế mà ai ngờ lại có hạng đại ăn cắp đội đi lừa ấy tòng trung tác tệ để ngăn trở cho bước sận-bộ ở trên con đường tiến hóa của ta, thực là một thứ tráng sinh ra chất phản-kháng với hợp-quần vậy. Thế thì ai là nhà hữu tâm chắc lại ngay ngập sợ hãi cái vui mừng này sẽ ở không vững, mà cái lo buồn trước sẽ đi không tàu, cái lo buồn trước trở lại ở biện thời đã đành, trở lại mà ở mãi đến trong lai nữa thì sao ? kẻ trước đã lật vọng rồi, người sau chắc sẽ soi gương mà biết, gặp về đưa về dưa phải tránh, nếu trong sự lập hội kết xã mà còn mãi lũ buôn bội như thế, thì chắc dân sau này tiếng lập hội kết xã chẳng là tiếng kinh nhân như mọc ở ta. Lập hội kết xã đã không ai theo đó là cái nguy-cơ cho tiền-đồ quốc-dân đó, rồi đến những kẻ có tài giỏi thật, kỹ nghệ tinh, tư cách đủ, học thức rộng, mà ngẫu lung đoạn vốn thì đành chịu đem cái tài trí mà đi làm công, rồi đến buôn bán mỗi người một lưng, rồi đến không ai tức ai, phỏng không ai thiết ai nữa, mà những cái hại ấy chỉ vì bọn đi lừa phá công-ích mà của tư-lợi xui nên. Thế thì bọn ấy thực chẳng những là tội-nhân cho dương-thời mà lại là tội-nhân cho cả hậu-thế, chẳng những tội nhân với những kẻ bị chúng lừa gạt mà tội-nhân với cả những người kết xã lập hội có chủ-nghĩa quang-minh chính đại sau này. Như thời nói sao cho lại lũ mặt dày, ta cần phải tìm phương trừ khử. Hợp quần ôi hợp quần ! công-ích ơi công-ích ! ta là người trong xã-hội hà muốn để cái giá nó làm hại cái thật sao ? Vậy xin đem một lời mà để tỉnh cùng quốc-dân rằng : Trong cái ngõ hẻm công-ích kia, nay có một bọn côn đồ thỏi hoa mẻ, đón giữa đường để bóc lột đấy, xin a nghĩ lại kẻo mà ! .

P. B. C.

Bảo-tồn Khổng-học

DỊCH SÁCH LUẬN-NGỮ

Loại thứ III

Nói về học-vấn

(Tiếp theo)

60. Tử viết : Miễu nhi bất tú giả hữu hĩ phù : tú nhi bất thực giả hữu hĩ phù.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn quyển Thượng-luận về thiên Tử-hãn, tờ thứ 25).

DỊCH NGHĨA. — Đức Khổng-tử nói : Có giống lúa nào thành cây mà không đâm bông không ? đâm bông mà không trổ không ? Người học mà không thành khác gì thế.

61. Qui-Lộ vấn sự quỉ thần. Tử viết : Vị năng sự nhân, yên năng sự quỉ. — Cảm vấn tử — Viết : vị tri sinh, yên tri tử.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn quyển Hạ-luận về thiên Tiên-tiến tờ thứ 1).

DỊCH NGHĨA. — Ông Qui-Lộ (tức là ông Tử-Lộ) hỏi đạo thờ quỉ thần thế nào ? Đức Khổng-tử đáp rằng : chưa biết đạo thờ người, sao biết đạo thờ quỉ. Ông Qui-Lộ lại hỏi chết thế nào ? Đức Khổng-tử đáp rằng : chưa biết lẽ sống, sao biết được lẽ chết.

62. Tử-Trương vấn minh. Tử viết : Tầm nhuận chi trầm, phu thụ chi tố, bất hành yên, khả vị minh dã dĩ hĩ. Tầm nhuận chi trầm, phu thụ chi tố, bất hành yên, khả vị viễn dã dĩ hĩ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn quyển Hạ-luận về thiên Nhan-Uyên tờ thứ 8).

DỊCH NGHĨA — Ông Tử-Trương hỏi (học trò cao-đẳ được Khổng-tử) hỏi thế nào là minh hiểu sự lý. Đức Khổng-tử đáp rằng : Có kẻ nói đèm người, thấm thía mỗi ngày một thì không vội, có kêu sự oan thiết thà hình hại tới da thịt, mà tình thì là đối, mình không nghe lầm mà biết nó lý trầm tố không thực, thế mới thật đáng gọi là minh trí, thế mới đáng gọi là biết xa, mà không mê về sự gần vậy.

63. Tử-Trương vấn sùng đức biện hoặc. Tử viết : chủ trung tín, tỉ nghĩa, sùng đức dã. Ái chi dục kỳ sinh, ố chi dục kỳ tử, kỳ dục kỳ sinh, hựu dục kỳ tử, thị hoặc dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn quyển Hạ-luận về thiên Nhan-Uyên tờ thứ 7).

DỊCH NGHĨA — Ông Tử-Trương hỏi làm thế nào mà cao trong được đức tinh minh, biến rõ được điều mê noạc. Đức Khổng-tử đáp rằng : lấy trung tín làm chủ, thấy việc phải thì theo, ấy là làm cho cao trong được đức tinh minh vậy. Yêu ai thì muốn cho người ấy sống, ghét ai thì muốn cho người ấy chết, đã muốn cho người ta sống, lại muốn cho người ta chết, mà không hiểu sống chết vốn có mệnh trời, ấy là mê hoặc vậy.

64. Tử viết : Quân-tử bác học ư văn, ước chi dĩ lễ, diệc khả dĩ phất-bản hĩ phủ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn quyển Thượng-luận về thiên Ung-đã tờ thứ 16).

DỊCH NGHĨA. — Đức Khổng-tử nói : Người quân-tử hay học vấn mở rộng thông sự-lý, lại hay lấy lễ mà kiềm ước tam thân, cũng có thể đặng mà không trái với đạo trung vậy.

65. Tử-Trương vấn sĩ hà như tư khả vị đạt hĩ ? Tử viết : Hà tai nhĩ sở vị đạt giả ? tử-Trương đối viết : Tại bang tất văn, tại gia tất văn. Tử viết : Thị văn dã, phi đạt dã. Phù đạt đã giả, chất trực nhi hiếu nghĩa, sát ngôn nhi quan sắc, lự dĩ hạ nhân, tại bang tất đạt, tại gia tất đạt. Phù văn dã giả, sắc thủ nhân hành vi, cư thị bất nghi, tại bang tất văn, tại gia tất văn.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nhỏ quyển Hạ-luận về thiên Nhan-Uyên tờ thứ 5).

DỊCH NGHĨA. — Ông Tử-Trương hỏi người theo học thế nào thì gọi là thành đạt được ? Đức Khổng-tử cật lại rằng : Mày bảo đạt là gì thế nào ? Ông Tử-Trương thưa rằng : ở nước thì nhất định có tiếng khen ở nước, ở nhà thì nhất định có tiếng khen ở nhà, thế gọi là đạt. Đức Khổng-tử đáp rằng : Thế là văn không phải là đạt. Nay gọi là đạt là chất-thực chính trực mà hay làm điều phải, xét lời nói mà xem dáng điệu người ta, biết ý hướng người ta thế nào mà lo nghĩ để lại nhường người ; có được mà không kiêu, ở nước hay gì hãn cũng được chơi lợi, ở nhà làm gì hãn cũng được chơi lợi, ấy mới thực là đạt vậy. Nay gọi là văn là một ngoài lấy tiếng là nhân mà việc làm thực thì khác, lại tự nhận là nhân mà chẳng nghĩ để huyền điều người ngoài, nên ở nước thì nhất định có tiếng khen ở nước, ở nhà thì nhất định có tiếng khen ở nhà, ấy là văn mà không phải là đạt vậy.

(Còn nữa). D.-B.-T.

HÀI ĐÀM

Thằng dậy tớ hay làm

Ở trên xe hỏa xuống ga, hành khách chen chúc thằng đầy tớ thò tay vào túi áo thầy.

Thầy hỏi :

— Mày làm gì thế ?

Thằng kia rút tay ra :

— Thưa thầy, con muốn mang đỡ thầy cái *bót-mon-ne* . . .

— Cám ơn, thôi để thầy mang lấy : cái này cũng không nặng lắm.

Sơn-Phong.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 3 Juillet này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 80.

Mười năm về sau. — Số báo này nhiều bài quá vậy tiểu thuyết Mười năm về sau hoãn lại một kỳ.

Quan Toàn quyền đi Quảng-châu-loan. — Quan Toàn quyền định rằng nếu tiện việc thì ngày 24 và 25 Juillet ngài sẽ đi kinh lược hạt Quảng-châu-loan trước khi về Saigon

Quan Thống-sứ đi kinh lược. — Quan Thống sứ định rằng sau khi ở Sơn-tây về, ngài sẽ đi kinh lược tỉnh Hải-dương và Thái-bình.

Kỳ kỷ-niệm 14 Juillet năm nay — Ngày thứ năm 13 Juillet hồi 6 giờ chiều, ngày thứ sáu 14 Juillet hồi 6 giờ sáng và 6 giờ chiều thì ở đường Bờ sông sẽ bắn một hồi 21 phát đại-bác, cứ mỗi phát là hai phát.

Tối thứ năm 13 Juillet sẽ có cuộc rước đèn, 9 giờ tối khởi hành ở tòa Thương-chính và đi qua những đường phố sau này : đường France, Galliéni, đến đình quan Thống-soái thì dừng lại rồi sang đường Laubarède, Bobillot, Paul Bert, Henri Rivière, dừng ở trước đình quan Thống sứ, rồi sang đường Dominé, dừng ở trước cửa tòa Đốc-lý rồi lộn lại đường Bờ hồ qua hàng Khay, hàng Trống, hàng Gai, hàng Đào, hàng Bồ, hàng Bát đan, hàng Cá cửa đông, dừng ở trước đình quan Nguyên-soái rồi về trại.

Sáng thứ sáu 14 Juillet thì điểm binh ở chỗ đất tập trận gần Cột cờ.

Một nhà dân điên ở Nam-kỳ bị hại. — Đêm hôm 30 Juin rạng ngày 1er Juillet, M. Hartmann bị một toán cướp đánh lại đốt điên ông, một phần thuộc về tỉnh Tân-an (Nam-kỳ) và một phần thuộc tỉnh Soai riêng (Cao-mên) M. Hartmann bị trọng thương và vợ Annam thì bị chúng giết chết.

Sáng hôm nay, có điện tín báo rằng M Hartmann vì bị thương mà mất rồi.

Cứ như tin đã nhận được trước thì việc này là bởi việc thù hằn mà ra.

Thuế chính ngạch nhường cho hai thành phố. Quan Toàn-quyền đã tuyên bố tại Đông-pháp đạo chí độ ngày 6 Mai 1922 duyệt y lời nghị của Hội-đồng bảo hộ ngày Octobre 1921 về các khoản thuế chính ngạch thu được tại thành-phố Hanoi và Hải-phong thì trong một hạn hai năm xứ Bắc-kỳ cho cả thành phố Hải-phong và ở Hanoi thì cho tăm phần mười

BÁN NHÀ

Bán một cái nhà ở Đồ-sơn, có đủ cả các đồ dùng như là giường ghế, tủ, cốc, bát đĩa, vân vân.

Hỏi tại bản-quán.

3285

Nhà Học-chính. — Đã có nghị định cử M. Pejarniscie tạm sung chức chánh giám-đốc Sở-Đồng học chính Bắc-kỳ thay M. Peyrot. M Pejarniscie cũ giữ cả chức đốc học trường Sư-phạm Hanoi.

Việc quan giáo-sư Pérl dị nạn ô tô. Quan Biện-lý Hanoi vừa cử quan trấn-phán và một quan thầy thuốc đi xe đến hạt Bắn-yên nhân để khám nghiệm cho biết rõ cái nguyên cớ sinh ra sự rối ro ấy ở mà đến nỗi thiệt đến tính mệnh quan giáo-sư Pérl trước.

Chương mi bội tinh. — Trong số báo ngày hôm qua thì bảy mới rõ trong mục này có in lầm tên mấy ông được thưởng Chương-mỹ bội-tinh hàng ba vậy nay cải chính lại cho đúng :

Ông Trần-văn-Trứ, nghị viên hạt Kiến-xương (Thái-bình) chứ nhà đẹt chiếu in lầm là Trần-v-Trực.

Ông Lê-khắc-Huân thì Pierre nguyên quản-lý đồn-điền của ông Courret ở Phúc-yên in lầm là Lê-khắc-Ruân.

Danh dự bội-tinh. — Các viên-chức có tên sau này được độc cách thưởng Danh-tinh vì đã có công trong cuộc công-thái Đông-pháp :

Bội-tinh vàng hạng nhì :

NAM-KỲ

MM. Hưng-Ký, chánh bang Sóc-trang ; Trang quang-Nhơn, phẩ-ngạch nhất tại Mỹ tho.

Sở Ngân-khố :

MM. Trần-văn-Công, ở Biên hòa ; Ng-thanh-Tong, ở Gò-công ; Bùi-đao Thiện, ở Bến-tre ; Trần-thế-vinh, ở Trà-vinh.

Bội-tinh bạc hạng nhất :

MM. Trương-thành-Vinh chánh-tổng tại Sóc-trang ;

Huỳnh-thanh-Nhứt, điền-chủ tại Sóc-trang ;

Ng-v-Ngạn, huyện hàm tại Mỹ-tho ;

Ng-hiền-Năng, chánh tổng tại Rạch-giá ;

Phan-văn-Thuận, phó tổng tại Sa-đéc ;

Huỳnh-ngọc-Ky huyện hàm Vĩnh-long ;

Phan-bá-Phước, phó tổng tại Vĩnh long.

CAO-MÊN

M Nguyễn-ngọc-Khuê.

Bội-tinh bạc hạng nhì :

NAM-KỲ

MM. Ng-v-Tư. Cao-triều-Hưng, Bùi-quang-Nam. Ng-v Trân, Ng-v-Quyên, Vũ-văn-Chan, Lâm-quang-Chiêu, An Triêu Lê-văn-Bình, Trần-đăng-Chúc Lê-v Dương, Trương-hoàng-Lan Ng-v-Sóc, Đặng-kim-Thinh, Trần-đắc-Nghĩa, Nhan-Xoai. Từ-th.-Phước, Lê-ngọc Diên, Ngọc - th. - Nguyên, Phong-Chiêu.

Sở Công chính :

MM Phan-nguyễn-Hưu, Vũ-v-Sang.

Sở Ngân-khố :

MM. Trác quang-Đèn. Trần-xuân Lạp, Ng huy-Lương Ng-quang-Tư đi Vinh, Trần Á-Youn Lê-v-Lạc, Ng-xuân-Hang Bùi-ngọc-Liên, Nguyễn-Khoách.

Tòa án :

MM, Trần-hữu-Phương, Tiong-Poan Kim.

Sở Thương-chính :

MM. Trần-v-Minh, Lê-quang-Lang, Ng-v-Thanh, Huỳnh-ngọc-Thanh, Ng-Lạ, Phan-chanh-Canh, Ng. hữu Vi, Lê-bá-Tánh, Cao v-Ninh, Lâm-văn-Ngành.

BẮC-KỲ

MM. Đoàn đình-Thao, Ng văn-Mao, Trương-văn-Xuân. Hoàng-trọng-Tưu Ưng-vac, Hung-A Tong Bộng-v-Châu Vũ-Tran.

Thuốc kỷ-niu nhà-nước. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ vừa mới định rằng từ nay trở đi, ngoại những người có chức trách bán thuốc phát thuốc kỷ niu nhà-nước (quinine d'Etat) đã nói ở trong tiết thứ II, nghị định ngày 18 Janv er 1922 thì các quan công-sứ các tỉnh, các quan đầu các bạt binh sau khi hỏi ý kiến quan chánh sở Y-chính Bắc-kỳ, có quyền giao cho những người khác giữ việc.

BÁN SÚNG

Bán một khẩu súng bắn chim. Hai nòng hiệu « Hammerss » đạn số 12. Còn mới nguyên.

Hỏi tại bản-quán.

3286

Hội Hữu-tin. — Như tin bản-quán đã nói trong số báo trước, hồi 9 giờ rưỡi hôm chủ nhật 2 juillet hội Hữu-tin của các viên tòng sự ngạch Tư-pháp Trung Bắc lưỡng kỳ đã họp đại hội-đồng tại nhà M. Tham-Trang, là tạm thời hội-trưởng để tuyên bố điều-lệ và để công nhận hội từ nay đã thành lập như các hội ái-hữu khác. Tất cả các viên tòng-sự ngạch Tư-pháp ở Hanoi đều có mặt tại Hội-đồng, và ở Nam-định, Haiphong cũng có phái đại-biểu lên nữa.

Đúng 9 giờ rưỡi, khai hội-đồng, M. Tham-Trang. Hội-trưởng tạm-thời có đọc một bài diễn văn kể công việc của Hội đồng trị-sự đã làm từ khi mới bắt đầu lập Hội cho đến ngày nay, rồi xin hội đồng bầu một tòa trị-sự khác để trông nom công việc hội. Nhưng hội-đồng muốn tỏ lòng biết ơn và tín-cẩn hội đồng trị-sự tạm thời, nên đều bằng lòng bỏ phiếu bầu lại tất cả các ông đã có chân hội đồng trị-sự cũ. Vậy hội đồng trị sự mới là :

Chánh hội-trưởng M. Phạm-Trang, phó hội trưởng M Trần quang-Khương chánh thư-ký M. Trần-văn-Ngọc, chánh thủ quỹ M. Phạm-xuân-Thịnh phó thủ-quỹ M. Ng-văn-Kinh ; kiểm-sát : MM. Hà-văn-Đoan và Ng-văn Thái ; hội viên MM. Ng-hữu-Biền, Trần-hữu-Phương và Ng-tư-Quán.

Khi bàn tòa trị-sự xong thì Hội-đồng có bàn về mấy vấn-đề rất có ích lợi cho các viên tòng sự ngạch Tư-pháp. Đến 11 giờ Hội-đồng giải tán để đến hiện Hiệp-thành dự tiệc khánh-thành. Trong hiệu và ngoài cửa có trần-thiết một cách nhã nhặn, và lịch sự. Ngoài các hội-viên Hội Hữu-tin, lại có mời M. Phan-cao-Lũy, chủ sự phòng quan chưởng-lý và các ông hội-trưởng các hội ái-hữu khác cũng đến ăn-tiệc để tỏ lòng thân ái cùng hội Hữu tin nữa. Khi tiệc xong, trước khi nâng rượu sâm-banh M. Tham-Trang là Hội-trưởng nói mấy lời cảm ơn các hội-trưởng hội ái-hữu khác đã có lòng yêu mến đến dự tiệc khánh-thành để tỏ lòng thân ái cùng nhau và mong các hội-ái hữu sẽ liên-lạc mật-thiết để theo đuổi mục-đích chung đã định. Khi M. Trang nói dứt lời thì M. Thái, hội-trưởng hội ái-hữu sở Tài-chính đã đứng lên thay mặt hội ái hữu sở Kiểm-lâm tiếu lấp nhau nói mấy lời tỏ lòng thân ái và chúc cho hội Hiếu tin được trăng tròn.

Tiệc khánh thành thật là vui vẻ, trong khi cùng nhau nâng cốc chúc mừng thì tình thân mật, biểu hiện ra một cách rất là rõ rệt.

Bản quán có lời mừng hội Hiếu-tin đã thành lập chúc hội được trăng tho.

RẤT CÔNG-HIỆU !

Thứ thuốc Hồi-Nách của bản-hiệu chế ra thực đã chữa được nhiều người khỏi và đến nay một nghiệm ra rằng mỗi người chỉ sơn đến ăn hết một hộp là phải khỏi !

Mỗi hộp giá là . . . . . 1$00
Gửi đi các tỉnh, cả cước. 1$30

Ai muốn mua, xin cứ đến hoặc viết thơ về bản-hiệu như sau này :

QUẢNG-TẾ

Số 8, phố hàng Bè (Cau-khô)
(Rue des Radeaux) Hanoi

2029

Hội Tri-tri — Từ ngày mồng ba tháng bảy tây gió đi, tại nhà hội Hội Tri-tri, phố hàng Quạt, sẽ có một lớp dạy đi thi vào trường Bảo-hộ và trường Nam-giáo-sư, hoặc lớp Thành-chung trong hội.

Đúng 5 giờ rưỡi chiều hôm ấy thì khai trường. Vậy ai muốn học thì gửi đơn đến nhà hội-quán xin ông Đốc ban Thành-chung. Ngoài bì nên đề rõ : *Concours d'Admission au Collège*. Còn về việc dạy học cùng các nhẽ cử chiêu ngày mồng ba tháng bảy đến trường mà hỏi. Ai không kịp gửi đơn xin trước, hôm ấy đến trường xin cũng được.

Tri-tri lại cáo.

Kỳ thi Tham-tá phổ thông. — Trong bảng các ông trúng tuyển kỳ thi Tham-tá phổ thông đăng ở số báo ngày 1er Juillet mới rồi, có M. Đoàn-văn-Nghĩa về ngạch Kiểm lâm Bắc-kỳ lại đăng lầm là về ngạch các Tòa sứ Bắc-kỳ. Vậy xin cải chính lại cho đúng.

Trường Công-chính thi tốt-nghiệp. Trong số báo trước đăng danh sách các học sinh trường Công-chính có in lầm tên M. *Nguyễn-năng-Liêu* là Ng năng-Liên, có đề cả ban Địa-chính, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng trị xử những việc sau này :

Thợ thêu lừa đảo. — Tên Nguyễn-văn-Viên là thợ thêu phải phạt 4 tháng tù và 25 quan về tội lừa của người bà đâm mấy cái áo gối đưa cho người ấy thêu.

Lấy của hối. — Nguyên một hôm vì buổi chiều vì một cơn dông, cái bè của một người tên là Phúc đậu ở khúc sông thuộc về huyện Thanh-trì vỡ tàu ra Nhưng người ở trên bè kêu cứu thì đông người ra, vừa cứu vừa hỏi của đem về nhà, Sau người mất của đi trình khám thì nhiều nhà có của hỏi. Tòa phạt tên Trần-văn-Nên. Trần-văn-Ấn, Vương-văn-Diệp, mỗi tên hai tháng tù, tên Trương văn-Nguyên Hoàng-văn-Chữ Phạm-đình-Tân, Dương - văn - Lân. Ng.-văn-Lân, Phạm-văn-Vàng. Ng.-văn-Hoàng, Lê-v-Cam, Lê-thị-Vinh, Phạm văn-Toàn, Bùi-v-Mạc, Phạm-văn Chi, Đào-văn Cần. Vũ - khắc-Hương mỗi tên một tháng vì tên Ng-thị Hợi, Trần-thị-Lu mỗi tên 2 tháng tù án treo, tên Ng.-thị-Yến, Ng-thị-Thảo, và tên Lê-văn-Nhân, mỗi tên 1 tháng tù án treo và bắt những tội nhân phải bồi 100 đồng cho người bị hỏi của. Tên Phạm-văn-Đác và Hoàng văn-Chinh cũng can về việc ấy thì được thả vì xét không đủ chứng cớ.

Còn nhiều việc nữa chưa chiêm hôm nay đăng xét.

Mấy việc trộm. — Đêm hôm qua, tên Bùi văn Vượng. 24 tuổi là cu-li bắt tế bị bắt được vào nhà M. Ng.-hữu Kiêm 24 hàng Bọc thì này đã phát tổng giam.

Lê-thị-Giáo 26 tuổi nhà ở Sơn-tây ăn cắp của chủ cũ là Mme Nguyễn-thị-Diên ở hàng Quạt số 23 mất 461 đồng Đỗ-văn-Chức 21 tuổi ăn cắp của chủ là Mme Trịnh-thị-Ba ở hàng Mắm số 55 mất 54 đồng ; bảo đều phải tổng giam cả.

Quan Dự thẩm đã theo giấy ấy quyền của tòa án Haiphong xét về việc chú Sương mất cắp 600 đồng.

Giải vào tòa án. — Lê-xuân-Cân, 15 tuổi, nhà ở đường Goussard số 32 bị án một tháng tù về tội đánh nhau thì nay đã phải giải vào tòa án.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

ĐỒNG-HỒ VÔ KỆN

BẢO HÀNH 6 NĂM

Máy chạy, tốt như hàng

Có cả vòng đeo tay bằng giá rất đẹp

Một sở kiểu có chất đa quang, để xem giờ ban đêm

Giá. . . . . 5 $ 75

BÁN Ở HIỆU

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

HỠI KẺ PHẢI SAU

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quên mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chút nào cả, này hỡi những người phải đau khí quản đó kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; này hỡi các người phải chứng lao, này tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tiểu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người nên ấy không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam-Việt, nào các người không muốn giống Nam-Việt hèo mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 bạc. Sang và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, nông một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . . 2 $ 25

MẬU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 $ 00

Từ 10 lít trở lên 2 $ 00 (tùy theo giá bạc) tại kho Nhà-nước tính xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . : 4 f. 45

Độ 6 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ. : : : : : 24 f. 50

Độ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Độ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bổ) bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Độ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổ-dịch: như bệnh cảm, bệnh cúm, về mùa này thường hay hại người; hết là bệnh grippe nhiều người phải chí trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách uống: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nống rõ nhiều nước nóng mà ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 64, phố Paul-Bert, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

SƠN-TÂY

Sét đánh. — Chiều hôm mùng 5 ta nổi cơn gió bão mưa to, người con dân ông Phó Tập lê thứ-chỉ làng Sen-chiền, huyện Phúc-thọ đang đi ở trên quãng đê Hạp-long thì bị sét đánh chết ngay. Khốn nạn thay, người dân bà ấy có thai thành ra mất hai mạng. Mùa này là mùa hay có sấm sét, vậy ta đi đường trong lúc mưa bão không nên cầm đồ kim khí, không nên đứng dưới gốc cây cao hay chỗ cao mà điện khí hay đánh vào hơn các chỗ khác.

Mỹ-xá

Điên hay sao? — Làng Đoài-giáp vùng Mía có người tên là Bòi-tê (tục làng gọi thế) nhân mấy tháng nay cứ hay ốm đau luôn, nên nhà đón thầy cúng về lập đàn cúng, ngoài sân thầy đang lập đàn cúng trong bếp vợ đang đun nấu, thì tự nhiên anh ta lấy dao vào đâm vợ mấy nhát vào gáy và chung quanh cổ. Người nhà đỗ lại cứu thì anh ta chạy vào buồng đóng cửa lại, lấy liềm rạch bụng lòi ruột ra, người nhà phá cửa vào thì ruột đã lòi ra và hai tay anh ta thì cứ lại càng lôi mãi ra. Hiện đã đưa cả hai vợ chồng đi nhà thương tỉnh điều trị có lẽ toán được tính mệnh cả hai vợ chồng.

Mỹ-xá Ng.-v-Hiếu lại cáo

Lê gân Bắc-đâu bội tinh. — Sáng thứ tư 5 tuyết nhạc, quan Thống-sứ sẽ lên gắn Bắc-đẩu bội-tinh cho quan Tuần phủ Ng.-hữu-Ích.

Quan tuần ngài đeo nhậm tỉnh Sơn được tâm sáu năm nay, chính sự ngài rất hay, nhân dân được nhờ nhiều và mến phục lắm.

Nay nhà-nước ban thưởng ngài như thế, thực là đích đáng lắm. Bản quán xin có lời mừng ngài.

HÀ-NAM

Kỳ thi thám-tá phủ thông năm nay. — Hôm tọ trong báo này đã đăng danh sách các ông thư-ký các sở đỗ kỳ phủ thông khoa thi thám-tá trong năm. Trong ấy có tên ông Ng.-tiến Độ quản làng Hoàng-mai, huyện Hoan-long, tỉnh Hà-đông.

VIỆC KINH-ĐÔ

Nước mặn. — Nước mặn nay đã tràn đến sông Hương, đã gần đến chùa Thiên-mụ. Mỗi năm thường đến trung tuần tháng sáu thời nước mặn mới tràn vào đến cầu Clémenceau, năm nay mới hết tháng năm mà nước mặn đã lên đến gần chùa Thiên-mụ, so với năm ngoái thời nước mặn nước mặn chóng lên lắm chỉ vì trong tháng 5 năm nay trời ít mưa quá, các nơi đồng ruộng lúa mạ đã khô héo phần nhiều mà các rơi rẫy bãi, các thứ khoai đỗ bắp ngô cũng tiêu khô cả, nếu trong một tháng năm nhuận nay mà cứ nắng hạn luôn thời nông-vụ tháng tám rất lấy làm quan lâm lắm vậy.

Một con rắn giá năm mươi đồng. — Một ông quan hưu trí kia mới vừa mua được một con rắn mối mình to bằng ngón tay mà giá đến năm mươi đồng, ấy cũng là một việc lạ thay. Vì lẽ gì mà mua đắt đến thế?

Số là ngày mồng năm, trong lúc gió ngọ, ông ấy đi hái lá ngọ thôi-trà ở trên núi Ngự-bình, nhon thấy một con rắn mối cỡ ấy trong đám cỏ. Ông nầy thường hay có tánh dị-đoan, tin rằng trong khi lớ ngộ hơm nồng rầm thời bao nhiêu giống côn-trùng đều lặng ẩn cả, nếu ai bắt được thời dù là một con rắn mối hoặc một con rắn lãi rải lồng cũng có thể đem làm một vị thuốc mà trị được trăm bệnh đều lành, cho nên khi ông thấy ấy trong khi gió ngọ mà dù đất đến bao nhiêu ông cũng phải mua, bèn đem đến bốn mươi đồng bạc mà rắp mưu kế với đứa chăn trâu cho nó, giả đò đem bạc đến nài mua con rắn nói ấy; quả nhiên mọi hồi thôi ông kia đến, đã thấy có người trả đến 40 đồng, liền trở về một hồi trở lại thời anh kia đã mua con rắn bỏ chục đồng. Ông lấy làm thất vọng lắm, cố theo nài mãi đến giá 50 đồng! Nghe đâu anh nầy về chi cho đứa chăn trâu năm đồng, còn 45 đồng anh ta lấy! Thế thời anh nầy có lợi thật đã thấy rõ ràng, còn ông kia chưa rõ lợi hại thế nào hãy còn làm muội lắm. Thật là biết lấy thay.

Bắt không được, tha làm phúc. — Ở lối đường xuống cửa Thuận có nhà kia ở vào khoảng giữa đồng, trông bai bên xa làng-xóm và lân ly chẳng có ai. Nhà ấy chỉ có hai vợ chồng và mấy đứa con còn bé nhỏ. Chồng làm nghề thợ nề, mà vợ thời bán bánh bèo và trầu nước cùng nhau làm ăn chung chạ, tư sản chẳng có gì; nhưng tánh người chồng vợ trang hoàng cho nên cửa nhà xem có bề tiêm tất.

Cách vài hôm nay, vào khoảng 2 giờ sáng, một đứa kẻ trộm vào nhà, chẳng may nhà biết được thức dậy thời đứa gian chui vào trong buồng mà ẩn mình ở trong cái lu gạo. Khi ấy bà vợ chồng biết là nó còn ở trong ấy, nhưng trong nhà quanh đi quẩn lại chỉ có người chồng là có thể bịch nổi đứa trộm, nhưng lại bị người vợ ngăn đón bảo nhỏ thôi rằng: nay vợ gần ngày sinh sản lại thêm hai đứa con dại yếu thơ, nếu ra tay cự với đứa hung-đồ, thời thế nào nó cũng bết sức chống chỏi để thoát thân, nếu mà ra bị nó đánh phải thương tích, thời thế nào mà giúp đỡ cho vợ con trong khi eo hẹp được, vả lại rơi nẫy từ cổ vô thân, nếu có là tên ăn cắp người đến cứu, thời đêm khuya quanh quất, cũng nọ ai tiếp cứu để bắt kẻ gian-đó, và lại ở trong nhà nào có tư bản gì trong bằng tánh mạng, mà nỡ lấy tánh mạng mình mà đem cực lấy chuyện rồi ro, chi cho bằng mở cửa ra để cho nó thoát thân là phải. Người chồng nghe mấy câu ấy cũng lấy làm hợp ý, nhưng nghĩ rằng nếu tha cho nó chạy thời khi khác nó lại trở lại. Vậy phải làm thế nào cho nó tuyệt-tích, mà nó chẳng cứu hiểm về sau mới nghĩ ra được một kế, nghe con rắn mối ấy, ở gầy lem quí hóa lắm, lẻn chợ theo bắt nó, nhưng khó-bắt được, vì nó đã chui vào một cái bui khi ấy tuy ông đã thất vọng mà cố ý tìm tòi, vừa xáp một đứa chăn trâu đi đến, ông bảo nó kiếm giùm con rắn ấy cho ông, ông sẽ cho một đồng bạc. Nó tìm được, nhưng ông không nỡ tiền, cho nên thằng chăn trâu đem con rắn về nhà thời vào trong một cái chai để đợi ông đem bạc đến mà lấy. Có người bà con đưa chăn trâu ấy biết ông kia có tánh tin dị-đoan; định rằng thế nào ông nầy cũng phải mua con rắn cũng tiền khó toán thời liền bảo với vợ rằng nhà ta duy có nghề làm bánh bèo là cái tư bản của ta đó. Thế thời sẵn có bánh đó, dọn ra một mâm, lại đi rắn nước chè sẵn sàng, rồi người chồng đứng trước của buồng lấy tinh thật lẻ phải mà mời thằng kẻ trộm ra ăn bánh. Nó trước cho chưa ra, mãi rau phải ra, đến chừng mâm bánh sắp xuống lại hai vợ chồng anh thợ rề, rồi ra của chạy mất. Từ đó về sau thời nhà anh ấy không thấy kẻ trộm đến nữa. Ấy là trong khi bất đắc dĩ mà nghĩ được một lẻ hồn toàn như thế. Thường cũng có cái tri khôn ít nhiều. Khá khen thay. Mà cũng buồn cười thay.

HOÁN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền thần

73 Phố hàng Bông, Hanoi

MỚI VẼ XONG MẤY THỨ TRANH TAM-QUỐC RẤT ĐẸP

Mới có các thứ giá-gương mặt đá và giá gương vẽ sơn vào kính lối mới.

Bản hiệu có rất nhiều thứ tranh thấy mục và thuốc theo lối mới, trông rất đẹp và rất nhã, ông bà nào hoặc hiệu nào ở các tỉnh xa muốn mua buôn, xin viết thư về, bản-hiệu sẽ tính giá bán buôn.

Nay kính

Hoán-Văn hiệu

Mới 73 Phố hàng Bông Hanoi

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Say rượu. — Hồi chín giờ đêm ngày 29 Juin ở phủ Thành-thị có nhà thợ may kia thấy người đứng tâm đồng tâm đó người cầm, ở trong nhà thì có một người làm như điên cuồng, chửi nhớt, la chửi làm cả phố lên. Hỏi ra mới biết rằng mấy bác thợ may với nhau khi thừa nhàn kim chỉ giờ ra đánh chén với nhau vui quá đến nỗi quá say rồi chửi nhau.

Được một bận cũng tốt nhiên, bằng không đã xảy một sự ẩu đả khá to, tay vậy mà cũng mất đến 12 giờ khuya mới yên, làm cho phố xá ai cũng phải phàn nàn đã đi điếc tai nhức óc trong mấy giờ đồng-hồ.

TOURANE

Nhà nghề chết đuối. — Sáng ngày nọ ở trước bến hàng tàu, người là xám lại đông đảo đứng quanh một cái tử-thi có đắp chiếu nằm trên bãi. Hỏi ra mới biết là một mụ hàng rồi (buôn cá) khi bưng sáng cá ở bên ghe bước qua bến cầu, lỗ bộ hỏng chân ngã nhào xuống sông. các bạn hàng nhảy xuống với lên bờ thì đã một quả, cứu cấp đã lâu mà không sao sống được, sau thân nhơn mụ phải đi báo quan khám, rồi cho đem về mai táng.

Người ta nói rằng mụ nguyên là một người thấy thì rất giỏi, thường khi giữa với sóng gió dữ dội, mà mụ chẳng chải lúc lái vững vàng, không bể xảy ra việc gì cả, đâu ngờ chỉ vì sấy chân một cái mà đến nỗi bỏ mình, nghĩ cũng là thật, tục ngữ có câu « sinh nghề tử nghiệp » chắc cũng như thế ru?

TAM-QUAN

Thảm trạng. — Có một người ở làng Vạc-xuân thuộc về miền núi, đêm 26 Annam bị cọp ăn.

Số là ở gần núi thường bị heo rừng xuống nhiều phá hại của màng, cây cối nên nhà nào cũng đào hầm xung quanh vườn để sụp heo: khi 9 giờ tối, nghe tiếng chó sủa rồ bèn góc vườn thì anh ta lén mở cửa ra để đi rình xem, thực có heo sụp hầm không. Vợ con ở nhà đợi lâu không thấy về, sinh nghi; nên kêu la om xòm, xóm diềng, kẻ đuốc, người đèn, chạy lại tìm kiếm tứ tung chẳng thấy gì cả sau thấy đến chưa cọp mới nhớt định là cọp ăn.

Người ấy bạnhe nói 36 tuổi, có vợ, đã sinh được hai trai một gái cả đôi chỉ cày thuê, cuốc mướn mà nuôi con, thế mà nay bị bất hạnh như vậy, nghĩ mà thảm thương thay!!!

M. C.

Việc Văn-Nam phủ

Ai tin — Bản quán được tin buồn rằng chánh thất ông Bùi-văn-Quý, Hồng lộ tự-khanh, thầy thuốc nổi hạng tại Vân-nam phủ vừa mới tạ thế ngày 21 tháng năm ta. Bản quán có lời kính viếng bà và chia buồn với ông Bùi vào Quý và quí quyến.

Nhân dịp buồn rầu nầy, vì tấm lòng quá thương người hiền-thê, ông Bùi v. Qui có gửi về bản quán bài sau nầy để ghi nhớ công đức một người hiền hậu.

«Ô-hô, Than ôi, mạnh vẫn lẽ thường, sống gặp chẳng may, bỗ rành bỏ tôi, giờ lay mưu dao cắt ruột, lụn đỏ lụn nồng, nỡ thét phục mẫu thiên hồn, tử duyên bạc bẽo; sao không may mà mất vợ rồi! kiếp lỉnh gì đâu! một vài lời cảm tâm kể là chuyện vợ tôi cho người đời biết với.

Vợ tôi vốn con gái thứ bọ Nguyễn, người Hưng-yên, xã Xuân-đào, con nhà gia giáo, đỏ đòi tinh đức, truyện ga truyện lịch, khẳng khái thi ân, mối nêu an sử, tự lốc sinh ra thông tuệ khôn thường, bé đã biết thưa hoan dưới gối lên mới đã biết dưỡng mẹ nuôi cha, cha mẹ cũng thương, mới làm tuổi về làm dâu, lốc bấy giờ bà tôi Đôi-Thái phu-nhân tại đường, gia nghiêm-

(*Xem trang thứ tư*).

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng. phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Quan Đốc-tờ Bi-cơ-man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh:

Bộ sinh, chứng bệnh đàn-bà, cùng con-gái, các chứng sài trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da, cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ông nói số 314.

2047

Hội Chợ Hà-nội

Này mời cho các nhà hội-họa ở Đông-Pháp một cuộc thi vẽ một tờ yết-thị về Hội-chợ Hanoi.

Tờ yết-thị ấy phải vẽ mầu. Một chiều là 1 m. và một chiều là 0 m. 65, kể cả những chỗ để ở chung quanh, vẽ theo chiều nào cũng được.

Vẽ phải liệu thế nào để lúc đem in lại có thể in theo các chiều lại được.

Ngoài cái bình vẽ tờ yết-thị, phải viết những chữ này: « Foire de Hanoi — 1er au 15 Décembre 1922 - Siège: Chambre de Commerce, Hanoi » (Hội-chợ Hanoi — Mở từ 1er đến 15 Décembre 1922 — Trụ sở: Phòng Thương-mại Hanoi.) Phải viết cả bằng chữ Tây, chữ Quốc-ngữ và chữ Nho. Những chữ ấy phải viết to, đừng lẫn vào với bình vẽ, để để ấn được và có phải dịch ra chữ khác cũng được tiện dễ.

Phần thưởng định như sau nầy:

Giải nhất . . . 100 đồng

Giải nhì . . . 75 —

Giải ba . . . 50 —

Các bức vẽ được thưởng sẽ thành kỷ-vật của Hội-đồng Hội chợ Hanoi có quyền cho in lại. Những kiểu vẽ nào không được thưởng thì sẽ gửi lại trả những người gửi đến thi.

Các bức vẽ ấy phải gửi đến ông Hội-trưởng Hội-đồng Hội chợ Président du Comité de la Foire) tại phòng Thương-mại Hanoi trước chiều ngày 15 Juillet là cùng hạn.

Những kiểu đã dự thi kỳ trước là năm 1917 thì không được thi nữa.

3287

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục nầy, để đăng những lời bá-cáo về việc riêng, giá đăng báo thì tùy việc, đó có thể lắc xuống nhiều hay không. Ở mục nầy, ai bị thị, người ta nhận trách-nhiệm, chỗ bản quán không biết theo tại thế nào cả.

Tôi có một đứa con tên là Nguyễn-văn-Tường, 19 tuổi, không vâng lời giáo-huấn trốn nhà đi chơi bời đã đăng. Đã rắn bảo nhiều lần không vâng lời. Vậy xin các ông các bà đừng cho nó nóng mượn và đừng chứa chấp nó. Nếu ông bà nào cho nó nóng hay chứa chấp nó, có xảy ra sự gì thì tôi không nhận trách nhiệm

Thuỵ anh, le 1er Juillet 1922

Nguyễn-văn Tạo

3290 *Tri-huyện Thụy anh Thái bình.*

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lâm ra không đặt được, lại tiết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài tạ vậy đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngoài giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

華 PAO-VA 寶

號八廿牌門街浦行內河京東

Marque Déposée

Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như: vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất quí ở bên Tàu tải sang, đồ sứ, đồ cổ, đồng hồ, nhờn kinh, v. v.....

Làm thực tốt — Giá phải chăng

Xin Quí-khách chiếu cố đến:

Phố hàng Bồ, số 28 — Hanoi

2032

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thú đi sợ công nên đã bỏ phòng khám. Người chuyên trị nghiệm-khám mọi bệnh viện Tanis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai cập, Rue.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai.

Phòng khám bệnh tại HƯƠNG GIA-LONG, 52.

KHÁM BỆNH: GIỜ 3 CHIỀU MỖI NGÀY

2015

CÁC CUỘC ĐI XEM

禁 SÁN NHIÊN 祭

Tối thứ hai:

NAM - VIỆT TIẾT PHỤ

Sự tích nước nhà, thực nên xem lắm

Tối thứ ba:

PHẠT TỬ GIÁNG SINH

Thâm thiết mà động lòng nhất, chớ Mã nương-kiều cải ngoa tay để siêu thư cái vào ao con. thần bản nhiên cầu nào nuột, khiến cho bàng quan không thể nào cầm nước mắt đặng.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 28 đến thứ ba 4 Juillet 1922

Ba hạnh hơn ngày thứ năm mở cửa chớp nhớp từ 6 giờ chiều, thứ bảy chớp 8 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

Rất hay! Rất lạ!

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

REINE LUMIÈRE

Thiên thứ nhất

Nghỉ

ĐỂ CHO DON CARLOS LÊN NGÔI

HỒI THỨ I, II và III

(Cán nữa)

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào công cả nhạc, chỉ trừ lối thứ hai và chiếm thứ bảy

NHÀ BA MŨI

Số giấy nói 218

Nhà ba mũi chế thuốc các thứ xe ngựa, Hiệu giồng rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê ấ, hay dám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới

Quí-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Quản-lý, M. Tạ-suy-Mão

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nên lúc gửi tiền nào mua thì gửi tiền nào; bỏ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trừ lời. ✱ Mua báo thì tính từ ngày bắt đầu mua mới chứ không tính từ đầu năm.

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vệ

Ấn-quán ở số 45, Phố Hàng Bồ } **HANOI**

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 4 Mai 1922 mà đi thôi chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã, chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chú-nhiệm là:

M. TRẦN-QUANG-HUY

Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

HANOI

Bộ Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) cảng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ - Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ trước của cuộc

tử đều mạnh-khỏe anh em chị em tôi có đủ mười ba người, ăn thì nhiều làm thì ít, thế mà vợ tôi tiện biết thêm hoan ba đồng, dưới biết chăm chút đàn em, trên cũng đoái thương, người ái cũng phục, lúc bấy giờ tôi học thuốc, việc gia đình không nom không biết, tính ra đã gần hơn mười năm giời, bỗng bệnh xa cách, trèo non vượt bể, thay tôi phụng dưỡng bà tôi, mười năm như một ngày, phụng sự[illegible] tôi sáu năm, đến lúc mẹ tôi qua đời, đủ làm dâu con đã phép đủ lễ, không để tai tiếng, cho đến phụng sự cha tôi đủ đạo thay chồng, trong bảng ấy lăn rộng thành chẳng đôi, muốn điều phải phép, kể sao cho siết, đinh ninh tạc dạ, muốn thêm muốn thuận, muốn trông non lấy việc nhà đỡ khỏi nhọc một đến lòng cha già tôi. Trăng non việc nhà nàng nhắc đàn em, đầy tớ giải giai nói ra là phép, cho nên cha tôi cũng mừng lòng được dâu hiền, không cần phải kể đến truyện dài đông nhỏ nhặt, họ hàng ai là chẳng biết tỏ là con trưởng. Vợ tôi là đàn bà, trông non là tôi chồng đi phải nói phải ừni. Than-Ôi ! xét mình đâu mấy bấy thước, lao lao lực lực, vì cớ đanh khiến nên khiếm cả đạo làm con, không bằng một người đàn bà có khí khái trượng-phu, biết cư-xử ăn cần phân mình ngũ-luân trọn đạo. Đương lúc Nhà-Thanh năm Tuyên-Thống thứ ba, ngày hai mươi tám tháng tám, tôi phụng mạo sang Điện-Nam làm việc ở nhà Thương Đại-pháp. Nhờ bà kế-mẫu nhân từ trên biết phụng dưỡng cha tôi, coi sóc nên nhờ, nuôi nấng đàn em tôi. Cha tôi cho phép tự đó vợ mới theo chồng, nhờ có vợ được an nhàn một chút, việc nhà phó thác cho trong mười năm giời, chẳng không ra khỏi ngõ, không thích đỏ châu báu, không ưa quần áo hào hoa, không thích vật lạ của ngon, không mến dự tiệc mời chách, sẻn cho mình thế mà không lận với ai, nghiêm cho mình mà khoan người, thấy người nghèo khổ, thấy người tư nhỏ, thấy người cái cọ, thấy người cô nạn, lấy vốn riêng khi thì giúp đỡ, khi thì cho vay, khi thì bài giải, khi thì xin giúp, cho nên ngày nay có người khóc, có người ca, có người khen, có người phục, bởi tôi viết không công giấy không đỗ. Tính tôi nóng hay gắt, thì tuổi cười giảng giải tôi, thấy tôi nói nặng cũng người thì lại nhờ nhở khuyên răn tôi, tôi tiêu pha thì bảo tôi rằng nên rằn tiện, tôi tốc giận gì thì lại bảo tôi đừng giận mà một vào mình, cho nên tôi nhờ nhiều mà hết sức đi chữa cứu người, tên họ vang lừng mấy tỉnh Trung-hoa, thế là công ai, tôi xử đời nào mà quên người như ấy được. Vợ tôi sinh gái bốn gái ba một mình mình nặng dạy nuôi, dạy cho biết sẻn, dạy cho biết siêng, giai nhớ học ở Annoi, gái nhớn đảm đâm đường gối, sớm một đàn bé dạ thơ ngây, mong ơn nhờ dạy giỏ. vừa đầy còn mong đất nhau về cố-quốc hầu hòa định[illegible], vui vầy đoàn gối, cùng trăm tuổi bạc đầu, nào ngờ đâu bỗng nhốc đã bỏ ra ngoài đời xưa ! Vợ tôi người vốn béo mạnh, vì năm ngoái nghe tin mẹ ốm em về, thương khóc lóc thở than, đau lòng ưu ức, mòng một tháng tư thì phải bệnh, tôi chăm phương chạy chữa, mòng bốn tháng năm đã khỏi, đến hai mươi một lại đau lại, thêm bệnh nữ, năm tay tôi mà bỏ tôi mà đi, thương thay ! đau xót thay ! Vợ tôi sinh ra năm Mậu-Tí, chết năm nay là năm Nhâm-Tuất chưa được ba mươi tư tuổi tròn, lúc hấp hối còn căn vặn đôi-đăng việc nhà việc cửa, việc trăm năm, nói đâu ra đấy, tôi đâudám không tuân nhời, cho linh hồn vợ tôi được yên trong chốn suối, vợ tôi cung-kiệm ôn-huệ nhân-từ nghĩa liệt. Lộc nước ơn vua công đã được sắc rồng vời vợi, khen cho Trang-tinh-phương-phong thường đeo Kim-hội, ơn cao trông mưỡng mới năm năm nay, chẳng nghĩ chung thương cùng nhớ cùng tiếc, chẳng phục cùng mến cùng hồi hận, chung cảm-thân, trên điều đau đớn tối nhục tư duyên, tóm lại vài lời để mà ghi tạc.

Nhân-sưu, Bái-văn-Quỳ
Hồng-lô tự-khanh

Thầy thuốc thứ-sơi hạng nhã (Vân-Nam)

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 3 Juillet 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước. . . . . : 6 f. 80
Nhà Ngân-hàng . . . . : 6 . 80

Tàu tới tàu đi

Tàu *Commissaire Pierre Goq* ở Haiphong sẽ chạy đi Thượng-hải ngày 28 Juin.

Tàu *Amiral Ponty* ở Colombo đã chạy đi Singapore ngày 16 Juin.

Tàu *André Lebon* đã chạy sang Đông-Pháp ngày 2 Juin.

Tàu *Amboise* ở Marseille đã chạy sang Đông-Pháp ngày 16 Juin.

Tàu *Amiral Latouche Tréville* ở Colombo đã chạy đi Singapore ngày 16 Juin.

同交 VÔI 石炭

Vừa trắng, vừa rẻo, vừa quánh, vừa nở, tốt nhất Trung-Bắc lưỡng-kỳ là vôi Đông-giao ; mua ngay của chủ lò bao giờ cũng vẫn rẻ. Xin hỏi :

NGUYỄN-CẢNH
14, Phố hàng Cỏ (Bông xuân) Hanoi.
1688

GRANDS MAGASINS RÉUNIS HANOI

HỘI KỶ-NIỆM 14 JUILLET 1922

CÁC THỨ ĐÈN

Các thứ khảnh khí kiểu, cao từ 1 thước đến 5 thước.
Các thứ đèn xếp. — Nhiều kiểu đẹp, nhiều mùi lạ.
Nến thắp đèn lồng.
Các thứ cốc thắp đèn.
Nến thắp đèn cốc.
Các thứ có bằng giấy.

PHÁO CÂY BÔNG

Các thứ pháo cây bông thực đẹp.
Pháo xanh đỏ, giắt dây, thăng thiên mặt trời, quay, vân vân.
2074

VẢI BÁN CĂN

Hiệu V. Demange bán vải ở phố Ngô-Trạm Hanoi, mới nhận thêm được các thứ vải miếng bán căn như là : lăng thâm, vải mộc và chúc-bâu trắng, giá hạ xin các quí khách chiếu-cố.
3189

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais
HANOI

Bán : hiệu bán vẻ may các thứ quần áo Annam và quần áo Tây. Gấm, vóc, nhiễu, sa tây, satin, de, len, hàng Saigon, hàng Bắc kỳ, không thiếu thứ gì, v. v.
Mới lại vải imperméable mai cực đẹp, để may áo đi mưa.
3015

HỘI PHÁP-THƯƠNG VẬN TẢI

Số 7, canh trường Y-viện

CỐ BẢN : Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.800 $ 00

CHO THUÊ : Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Bobillot.

Hội fầy lại chuyện thị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.

Ai muốn mua gấp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại.
[illegible]

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỌP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu DONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Thuốc tuốt nọc : Muốn dùng thuốc này phải có đơn quan thầy thuốc người Pháp thì mới có bổ mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc tốt, khỏi chóng, khỏi mất không muốn làm việc gì, dùng thuốc này may lắm.

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :
Các thứ thuốc nước dựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc hồ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho các SIROP PECTORAL thực-cổ, rất thần.
Thuốc lào chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc liệu hiệu MONTÈS
thuốc nắng = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thử = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ : uống thuốc-cachets non-copiques số 1 hết thuốc blennorragie của Montès hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được rất nhiều bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều, hay ra khí hư khí bạch đau bụng mình mẩy, nhức đau lưng, gầy mòn, chóng thuốc này đổi hẳn như lấy tay mà đổi người ốm khác hẳn lên.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ TRÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SE
Kính-ảnh, đồ-ảnh thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán cuộn và bán đao kin

Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DẺRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai lắm là mới hay có Dùng 1 thước 914 thì thì nên dùng thuốc này cho tiệt nọc ! Dùng thuốc khác thì cũng còn phải dùng thuốc nọ thì mới chắc khỏi hẳn được ! Thuốc này rất hay, rất quí, ai chẳng hay vì đến sự sinh đẻ, lại bổ ích cho người và nước.
Muốn xem thêm, ông trong mục Đông thì mới rõ, mục mới chữa bệnh lậu. Giá mỗi 2 $ 50 mà thôi.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu sư)

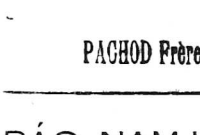
Người bị bệnh giập và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình một nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhiều mồ-hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó thở, một nhọc lạ thường.

Chữa huyết kém bần đi, thế thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất đã bị đi trong khi ốm là : chất sắt, như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu sư) thì không còn gì để khỏi hơn nữa.

Uống thuốc lấy hễ vào đến dạ giầy thì tan ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường ; những người nào bị bệnh giập mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau đa giầy, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái la lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu sư) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.
3084

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON
2050

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Một tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các quí khách biết rằng chúng tôi thuộc bản chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gửi chúng tôi làm tin như là : đồ bản của nhà ruộng nương (Titres de propriété), phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi ; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mà đây, mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy mà lấy có phiếu nào được mở thưởng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các lòng để cái tương rõi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2035

CHỮ MỚI ĐẾN!!!

Bản-quán vừa nhận được ở bên Tây, nhiều thứ chữ rất đẹp, in đủ các lối.

Bản-quán lại có cả máy đá để in các thứ tranh vẽ thực đẹp, in đủ các mùi.

Bản-quán lại có cả các thứ máy đúc chechés chì nữa.

Công việc làm rất nhanh, giá tính lại rất rẻ.

Kính-cáo,
VĨNH-THÀNH ÂN-QUÁN

No 118

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỈ-MỤC *dịch thuật*

Vua Chiên nói :

— Nước ta quân yếu thần ít, định sao cho nổi Thuở trước chỉ vì *Ô-tất-khải* hăng-hái, thành ra gây việc binh đao, nay đã thất-bại thì thế tất phải đầu-hàng.

Nói xong, truyền cho nội-giám sửa soạn lễ-vật để đem sang cống. *Thần-vũ đạo nhân* nói :

— Bần-đạo xin vào ngục-thất tha *Hoàng-phủ-kính* và *Vệ-hoán* ra, rồi chúa-công nên bày tiệc khoản-đãi cho tế-lễ.

Vua Chiên nói :

— Hai người ấy một lòng trung-nghĩa, không chịu đầu-hàng, ta vẫn có lòng kính-trọng.

Thần-vũ đạo nhân đem hai bộ mão-áo Trung nguyên vào nhà ngục-thất, bảo quan coi ngục tha *Hoàng-phủ-kính* cùng *Vệ-hoán*. Quan coi ngục sửa soạn cuộc hương-thang mời *Hoàng phủ-kính* cùng *Vệ-hoán* ra tắm gội để thay áo.

Hoàng-phủ kính cùng *Vệ-hoán* từ khi bị giam tại ngục-thất, vẫn một lòng thủ-tiết, cam chịu những sự khổ-sở, ngờ đâu lại còn có ngày được trông ánh sáng mặt trời. Ngày nay bỗng thấy quan coi ngục vào mời ra tắm gội để thay áo, hai người mới ngạc-nhiên mà hỏi rằng :

— Chúng ta chẳng thiết chi đời nữa, can gì còn bảo chúng ta tắm gội và thay áo ?

Quan coi ngục nói :

— Số là hai ngài không rõ, để tôi thuật chuyện cho nghe Ngày nay *Ô tất-khải* đã tạ thế rồi, quân-sư xin đầu-hàng vua *Nguyên*, vậy mới hai ngài về Trung-nguyên đó !

Hoàng-phủ kính cùng *Vệ-hoán* mừng-rỡ không biết dường nào, đến nói :

— Ngờ đâu hai ta lại còn có ngày được về Trung-nguyên !

Hai người vội-vàng tắm gội và thay mũ áo. *Thần-vũ đạo nhân* đến tận nơi để nghênh-tiếp, rồi vái chào mà bảo rằng :

— Năm trước bần-đạo vô lễ, dám xúc phạm hai đại-nhân, đã cam chịu tội Nay mời hai đại nhân vào yết kiến vua Chiên, vua Chiên sẽ sửa-soạn đồ cống-lễ và đưa hai đại-nhân về nước.

Hoàng-phủ-kính cùng *Vệ-hoán* cùng lên ngựa theo *Thần-vũ đạo-nhân* vào yết-kiến vua Chiên. Vua Chiên cầm lấy tay mời ngồi và bảo rằng :

— Ngày trước ta lầm mà nghe lời *Ô-tất-khải*, gây việc binh-đao, đến nỗi xác phạm hai ngài, nay nghĩ lấy làm hối lắm, xin hai ngài cũng miễn thứ đi cho.

Hoàng-phủ-kính và *Vệ-hoán* nói :

— Đó là cái số-mệnh chúng tôi như vậy, khi nào chúng tôi dám oán-hận. Nay được về nước thì cảm-kích không biết dường nào !

Vua Chiên mời ngồi uống nước trà. Khi uống trà xong, nội giám bày tiệc vua Chiên cùng *Thần-vũ đạo-nhân* đều ngồi để tiếp rượu *Hoàng-phủ-kính* và *Vệ hoán*. *Hoàng phủ-kính* hỏi *Thần-vũ đạo-nhân* rằng :

— Chẳng hay quan nguyên-soái bên *Nguyên* bây giờ là ai mà tài giỏi như vậy ?

Thần vũ đạo-nhân nói :

— Quan nguyên-soái bên *Nguyên* bây giờ là *Vương-thiêu-phá*, chưa đầy 20 tuổi mà đã thi đỗ võ trạng-nguyên, võ-nghệ và pháp-thuật đều tài giỏi cả.

Thần-vũ đạo-nhân lại thuật qua những tình-hình chiến tranh từ xưa đến nay cho *Hoàng-phủ-kính* nghe, và nói :

— Lại có một tướng Hữu tiên phong tên gọi *Vi-đăng-đại* cũng chưa đầy 20 tuổi mà trí-dũng kiêm toàn. Còn các tướng khác, niên-kỷ vào khoảng 20 tuổi, thật phần nhiều là những bậc thiếu niên hào kiệt cả.

Hoàng-phủ-kính bảo *Vệ-hoán* rằng :

— Không biết con cái nhà ai mà có được những bậc thiếu-niên anh-hàng ấy khiến cho chúng ta phải hổ-thẹn.

Vệ-hoán nói :

— Đó là nhờ cái hồng-phúc của thánh-triều ta vậy nên trời sai các bậc hào-kiệt xuống giúp, há phải là sự lầm thường hay sao !

Uống rượu mãi đến một trời đã xế bóng, bấy giờ mới giải-tán. Vua Chiên bảo *Thần vũ đạo-nhân* đưa *Hoàng phủ-kính* cùng *Vệ-hoán* ra nhà công quán để yên nghỉ, cung-cấp rất là long trọng. Qua ngày thứ 4, vua Chiên sửa soạn 4 xe cống-lễ và 10 vạn lạng bạc để khao-thưởng quân-sĩ. Lại tặng-tống cho *Hoàng-phủ-kính* cùng *Vệ-hoán* rất nhiều.

Thần-vũ đạo-nhân tâu vua Chiên rằng :

— Bần đạo làm cho chúa-công bao binh lỗn tướng, thật là một tội to lắm. Nay bần-đạo phụng mệnh đem đồ cống-lễ sang đầu-hàng, rồi xin về nói tu hành, không trở đây nữa, vậy chúa-công nên sai một vị đại-thần thân-tín cùng đi, để tiện việc tiến-tống *Vương-thiêu-phá*.

Vua Chiên nghe nói, kinh-ngạc mà rằng :

— « *Thăng bại bình gia chi thường* » quân sư nỡ nào lại bỏ quả-nhân mà về nước !

Thần-vũ đạo nhân nói :

— Vua *Thành-tôn* bấy giờ là một bậc thánh chủ, nay chúa-công đã thực lòng qui-thuận thì sau này xảy ra việc gì, sẽ được thánh-chủ che-chở, không cần phải đàng đến bần-đạo làm chi. Để mặc bần-đạo về nước tu-hành, cho thành chính quả.

Vua Chiên thấy *Thần-vũ-đạo-nhân* đã quyết chí như vậy, biết là không thể lưu được, mới sai một vị Phò-mã tên gọi *Ban sơn-yên* theo *Thần-vũ đạo-nhân* cùng đi. *Thần-vũ đạo-nhân* cùng *Ban-sơn-yên* mời *Hoàng-phủ-kính* và *Vệ hoán* lên ngựa để cùng xuống thuyền. Lại đem theo các đồ cống-lễ.

Thuận buồm suôi gió, chỉ trong 8 9 ngày đã tới cửa bể *Sư-tử-khẩu*, các Phiên-tướng ra nghênh-tiếp, rồi bày tiệc khoản-đãi. Sáng hôm sau lại giục thuyền ra cửa bể *Sư-tử-khẩu* sang thủy-trại quân *Nguyên*. *Vương-thiêu-phá* ra nghênh-tiếp.

Trước nhất thuyền *Thần-vũ đạo-nhân* tới nơi, *Vương-thiêu-phá* đón chào, dâng lễ tân-chế mời ngồi uống nước trà. Khi uống trà xong, *Thần-vũ đạo-nhân* giải bày những tình-ý vua Phiên xin đầu-hàng và nộp các đồ cống-lễ, lại tha *Hoàng-phủ-kính* cùng *Vệ-hoán* về vẫn vẫn.

Vương-thiêu-phá sai mời *Ban-sơn-yên* vào. *Ban-sơn-yên* toan xuất kỳ, *Vương-thiêu-phá* vội-vàng đỡ dậy mời ngồi một bên. *Ban-sơn-yên* đệ trình hàng-thư, hàng-biểu và các lễ-đơn. *Vương-thiêu-phá* xem xong, thu cất vào một nơi. Lại sai *Hùng-hiệu* và *Xích-anh-nam* xuống thuyền chiêu nhận các đồ lễ vật của nước Phiên, rồi sau ra đón *Hoàng-phủ-kính* cùng *Vệ-hoán*.

Hoàng-phủ-kính ở dưới thuyền lên, *Vương-thiêu-phá* xuống lạy, rồi vừa khóc vừa nói :

— Từ bấy đến nay, bảy giờ con mới cứu được thân-phụ hồi trần, cái tội bất hiếu ấy không biết đã đâu cho hết !

Vi-đăng-đại cũng chạy lại gần trước mặt *Vệ-hoán* mà sẽ rỉ tai nói rằng :

— Con nay đã cải dạng nam-trang xin thân-phụ chớ nhận con là con gái, sợ có nhiều điều bất-tiện.

(Còn nữa)

Gérant : [illegible]
Imprimerie de Trung Bắc Tân Văn
Le Gérant NGUYỄN-VĂN-LUẬN